
Betreft: Beoordeling ecologische risico's in stap twee van Sanscrit
Van: Dr. M. Rutgers, Drs. A. Wintersen,
RIVM, Laboratorium voor Ecologische Risico's (LER)
Aan: Bevoegde gezagen Wbb, gebruikers Sanscrit.nl
Datum: 22 april 2009

Volgens de Circulaire Bodemsanering moet in de tweede stap van Sanscrit het ecologische risico beoordeeld worden aan de hand van de toxiciteit van het op de verontreinigde locatie aanwezige mengsel van stoffen. De beweegreden voor deze aanpassing was dat de ecotoxiciteit van het mengsel bepalend zou moeten zijn voor de aanwijzing van 'spoed' en niet de overschrijding van een ecotoxiciteitsdrempel voor één stof, zoals in de Urgentiesystematiek. Bij het ontwerp van de nieuwe systematiek voor Sanscrit is als uitgangspunt gekozen dat het totale aantal 'spoedlocaties' uit de werkvoorraad van ernstig verontreinigde locaties in Nederland niet wezenlijk zou veranderen.

De eerste praktijkervaringen laten zien dat het aantal spoedlocaties wel aanzienlijk gaat stijgen. Momenteel is een evaluatie gaande waar dit aan ligt en wat er aan de systematiek gewijzigd zou moeten worden. De eerstvolgende wijzigingsdatum voor de circulaire is 1 oktober 2009.

Een aantal mogelijke oorzaken wordt al onderkend. Het kan zijn dat uw locatie in het profiel past wat tot deze kennelijke strengere beoordeling leidt. Het omgekeerde kan overigens ook voorkomen: een met de oude systematiek beoordeelde locatie is met de nieuwe Sanscrit geen spoedlocatie meer.

Er zijn drie elementen die van belang zijn voor de beoordeling. Dat zijn:

1. de concentraties van de verontreinigende stoffen, in relatie tot de veronderstelde ecotoxiciteit van die stoffen (in het nieuwe Sanscrit wordt dit uitgedrukt in een somwaarde; de toxische druk of TD).
2. de omvang van het oppervlak waarover de verontreinigde stoffen zijn uitgespreid.
3. de besliscriteria voor wel of geen spoed voor zowel de TD en het oppervlak van de verontreiniging in relatie tot de gevoeligheid van het bodemgebruik voor ecologische risico's (drie categorieën).

Twee mogelijke knelpunten in het huidige Sanscrit:

1. in de huidige Sanscrit worden de nieuwste inzichten voor ecotoxiciteit van stoffen toegepast. Voor de zeer veel voorkomende stoffen zink en koper laten de nieuwste inzichten zien dat de ecologische risico's groter zijn dan vroeger werd aangenomen. De criteria hiervoor zijn de zogenoemde HC50 waarden (tabel).

	oud	nieuw
HC50 koper (mg/kg)	190	60
HC50 zink (mg/kg)	720	210

Omdat koper en zink zeer veel voorkomen leidt dit in de praktijk tot een 'strengere' beoordeling. VROM heeft al beleidsmatige overwegingen toegepast in plaats van HC50 waarden voor de afleiding van de

Interventiewaarden koper en zink. Momenteel wordt de mogelijkheid geëvalueerd om dezelfde beleidsmatige overwegingen toe te staan bij zink en koper in het geval van een spoedlocatie. In praktische zin kan dit leiden tot hogere drempels voor de TD wanneer koper en zink in verhoogde concentraties aanwezig zijn. Informatie hierover is bij ondergetekenden opvraagbaar.

2. Bij toepassing van de oude systematiek in Sanscrit (gebaseerd op de Urgentiesystematiek) werden de concentraties van verontreinigde stoffen op twee niveaus aan het oppervlak getoetst, namelijk 1x HC50 niveau en 10x HC50 niveau. In de praktijk kwam het zeer zelden voor dat het 10x HC50 niveau werd overschreden, waarmee dit criterium feitelijk niet effectief was voor de beoordeling. In de nieuwe Sanscrit is dit 'hoge' criterium scherper gesteld, namelijk op een TD van 50%. Op meer locaties wordt dit criterium (al dan niet als gevolg van koper en zink; zie 1) overschreden, waardoor dit criterium wel onderscheidend vermogen bezit. Tegelijkertijd is er over oppervlaktecriteria gediscussieerd (Van der Wal et al. 2008). De constatering was dat 50 m² een erg klein oppervlak is voor de meeste locaties. Vanwege ontbrekende praktijkgegevens is nu nog niet goed mogelijk om de consequenties van andere beslisriteria voor de TD en voor het oppervlak, voor wat betreft het hoge criterium (TD = 50%) te evalueren. Een aanpassing wordt wel verwacht in de loop van 2009 (effectief per 1 oktober 2009).

Deze twee knelpunten worden momenteel door NOBOWA, de Grontmij en het RVM onderzocht. De contouren voor de oplossing van knelpunt 1 zijn goed in beeld en er ligt een voorstel voor een aangepaste beoordeling (opvraagbaar bij ondergetekenden). Voor het tweede knelpunt hebben we nog praktijkgegevens nodig. We nodigen U uit om de gegevens van verontreinigde locaties aan een nadere analyse te onderwerpen, zodat we deze kunnen gebruiken voor een aanpassing van de systematiek in Sanscrit. Het doel is om een betere afwegingsystematiek voor spoedlocaties te ontwerpen die niet 'strenger' is dan de oude Urgentiesystematiek. Deelnemers aan deze praktijktoets, zullen als eerste in staat zijn om Sanscritbeoordelingen volgens een aangepaste methodiek uit te voeren.

Met vriendelijke groet,

Dr. M. Rutgers (michiel.rutgers@rivm.nl)

Drs. A. Wintersen (arjen.wintersen@rivm.nl)

Achtergronddocumenten:

Rutgers, M., Tuinstra, J., Spijker, J., Mesman, M., Wintersen, A., Posthuma, L. (2008) Risico's voor het ecosysteem in stap twee van het Saneringscriterium. Rapport 711701072, RIVM, Bilthoven.

Van der Wal, A., Rutgers, M. (2008) Het oppervlaktecriterium en ecologische risico's in stap twee van het Saneringscriterium. Briefrapport 711701087, RIVM, Bilthoven.